

DIJAGNOZA

Za postavljanje dijagnoze, procenu stepena bolesti i očuvanosti funkcije jetre, koriste se: testovi funkcije jetre, testovi krvi za otkrivanje antitela na HCV, PCR test, testovi za utvrđivanje genotipa virusa, zatim ultrazvuk, biopsija jetre.

LEČENJE

Hepatitis C se leči lekovima koji usporavaju ili zaustavljaju oštećenje jetre i koji treba da dovedu do potpunog izbacivanja virusa iz organizma. Dužina lečenja zavisi od genotipa virusa hepatitis C.

Lekar odlučuje o kombinaciji lekova i dužini lečenja.

Osim terapije lekovima preporučuju se:

- ➊ redovne kontrole i konsultacije kod infektologa
- ➋ pridržavanje režima zdrave ishrane i umerene fizičke aktivnosti
- ➌ prestanak konzumiranja alkoholnih pića
- ➍ vakcinacija protiv bolesti koje mogu da izazovu komplikacije (hepatitis A, hepatitis B, pneumokokne infekcije, grip)

KAKO SE ZAŠТИ OD ZARAŽAVANJA?

Za hepatitis C još uvek ne postoji vakcina, tako da su mere zaštite usmerene na sprečavanje kontakta sa virusom. Zato je važno :

- ➊ koristiti sopstveni pribor za ličnu higijenu na kojem se može naći krv i u tragovima (četkica za zube, brijač pribor za manikir i pedikir, makazice)
- ➋ ne izlagati se riziku uboda nesterilnim iglama (tetoviranje, pirsing i drugi slični kozmetički tretmani)
- ➌ izbegavati kontakt sa krvlju bez odgovarajuće zaštite (rukavice)
- ➍ ne deliti zajedničke igle i špriceve za primenu droge, kao i pribor za ušmrkavanje
- ➎ izbegavati rizične seksualne odnose (nezaštićeni seksualni odnosi)

KAKO SPREĆITI PRENOŠENJE VIRUSA NA DRUGE OSOBE?

Osobe inficirane virusom hepatitis C :

- ➊ ne smeju da budu davaoci krvi, tkiva i organa,
- ➋ ne dele ni sa kim pribor za ličnu higijenu na kojem se može naći krv i u najmanjim količinama koje nisu vidljive golim okom,
- ➌ treba da koriste kondome tokom seksualnog odnosa (iako je rizik od prenošenja virusa tokom seksualnog odnosa mali, ovom merom se još više smanjuje),
- ➍ ne dele ni sa kim pribor za uzimanje droge (igle i špriceve i pribor za ušmrkavanje).

Osobe u povećanom riziku od hepatitis C treba da se testiraju, jer ukoliko su inficirane:

- ▶ rana dijagnoza i lečenje mogu sprečiti trajno oštećenje jetre,
- ▶ mogu da spreče prenošenje infekcije na druge osobe.

GRADSKI ZAVOD ZA JAVNO ZDRAVLJE

CENTAR ZA KONTROLU I PREVENCIJU BOLESTI

KONTAKTI:

Centar za kontrolu i prevenciju bolesti

tel: 011 20 78 677 011 3235 610

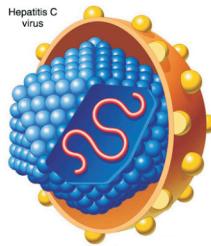
fax: 011 3239 467

e-mail: epidemiologija@zdravlje.org.rs

Hepatitis C šta treba znati

IZDAVAČ
Gradski zavod za javno zdravlje Beograd
Za izdavača
Prof. dr Dušanka Matijević
AUTORI
Prim. dr Leposava Garotić-Ilić
Mr sc.med.dr Nevenka Pavlović
RECENZENT
Prim. dr Veljko Đerković
DIZAJN I PRIPREMA
Zoran Mirić

šta treba znati

Hepatitis C je virusno zapaljenje jetre.

Uzročnik ove zarazne bolesti je hepatitis C virus (HCV), koji je otkriven 1989. godine. Postoji šest osnovnih genotipova i preko 70 podtipova ovog virusa.

Većina inficiranih nema znake bolesti ili su netipični. Pojava prvih simptoma je moguća u periodu od dve nedelje do šest meseci od momenta zaražavanja.

Međutim, prisustvo virusa se najčešće otkriva slučajno, nekad i godinama nakon zaražavanja.

Pojava simptoma u prvih 6 meseci od inficiranja odgovara akutnoj fazi bolesti, odnosno akutnom hepatitisu C.

Prisustvo virusa u organizmu duže od 6 meseci ukazuje na hronični tok bolesti, koji s vremenom može da dovede do ozbiljnih oštećenja jetre, među kojima su ciroza i rak jetre.

Procenjuje se da je 3% svetske populacije (oko 200 miliona ljudi) inficirano HCV-om i da se svake godine otkrije 3-4 miliona novoobolelih.

Prema našim podacima u Srbiji je oko 150.000 ljudi inficirano ovim virusom.

KAKO SE HEPATITIS C PRENOSI?

Izvor infekcije je uvek inficirani čovek. Iako je prisustvo virusa dokazano u skoro svim telesnim tečnostima (krv, pljuvačka, urin, stolica, semena tečnost, vaginalni i cervikalni sekret) HCV se najčešće prenosi direktnim i indirektnim kontaktom

sa krvlju inficirane osobe:

- intavenskim ubrizgavanjem ili ušmrkavanjem droge (upotreboom zajedničke igle, šprica, cevčice)
- korišćenjem nesterilisanog ili loše sterilisanog pribora za tetoviranje, bušenje ušiju, pirsing i ostale kozmetičke tretmane prilikom kojih dolazi do bušenja kože
- upotreboom nesterilisanih ili nedovoljno sterilisanih instrumenata za akupunkturu, hirurške, stomatološke i endoskopske intervencije
- putem transfuzije krvi i derivata krvi (do 1994 godine, danas je mogućnost infekcije na ovaj način veoma mala)
- korišćenjem zajedničkog pribora za ličnu higijenu sa osobom inficiranom virusom hepatitis C (četkica za zube, makazice, brijač)
- tokom terapije dijalizom
- slučajnim ubodom na kontaminirane instrumente ili pri laboratorijskoj obradi krvi i drugih telesnih tečnosti (zdravstveni radnici)
- tokom seksualnih aktivnosti koje izazivaju krvarenje (ređi put prenosa, rizik se povećava sa većim brojem partnera)
- prenos sa majke na novorođenče, najčešće u toku samog porođaja (ređi put prenosa)

Povećan rizik od infekcije imaju:

- korisnici droga, bilo da ih koriste intravenski ili ušmrkavanjem
- osobe na hemodializi
- osobe koje su profesionalno izložene kontaktu sa krvlju (zdravstveni radnici)
- osobe koje često menjaju seksualne partnere
- imaju nezaštićene seksualne odnose
- deca majki obolelih od hepatitis C

Hepatitis C se ne prenosi preko hrane, vode, pribora za jelo, odeće, peškira, kao ni ujedom komarca ili nekog drugog inseksa, kašljanjem, kijanjem, grljenjem, ljubljenjem, rukovanjem i sl.

SIMPTOMI I TOK BOLESTI

Većina inficiranih nema simptome i znake bolesti. Ukoliko se i pojave u početnoj (akutnoj) fazi bolesti, oni su blagi, slični simptomima gripa, pa prava dijagnoza ostane neprepoznata. Najčešće su to:

- povišena temperatura
- umor, slabost, malakslost, bolovi u mišićima i zglobovima
- gubitak apetita, mučnina, povraćanje, dijareja, bol ispod desnog rebarnog luka
- žuta prebojenost kože
- svetla stolica i tamnožuta mokraća

U samo 10%-25% inficiranih u akutnoj fazi bolesti, razvije se karakteristična žuta prebojenost kože.

Duže trajanje bolesti i razvoj hroničnog hepatitis C, takođe najčešće prolaze bez ikakvih simptoma. Ako se javi, oni su netipični: osećaj stalnog umora, mučnina, gubitak apetita, osećaj nelagodnosti ili bolova u trbuhi, promene raspoloženja, poremećaj pažnje, koncentracije i drugo.

Kod oko 30% bolesnika sa hroničnim oblikom hepatitis C može da dođe do teškog oštećenja ili ciroze jetre i to u periodu od 10-30 godina nakon infekcije, a kod 20% sa cirozom može se razviti i rak jetre.

VAŽNO JE ZNATI DA INFICIRANA OSOBA IAKO NEMA SIMPTOME MOŽE ZARAZITI DRUGU ZDRAVU OSOBU!